

A Study of the Factors Affecting US Foreign and Security Policy in the Donald Trump Era in the International Sphere

Saeed Jahangiri*

Ph.D. in Political Science, Issues of Iran, Faculty of Law, Theology and Political Science, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Mohammad Mehdipour

Assistant Professor of International Law, Ilam Branch, Islamic Azad University, Ilam, Iran

Received: 17, October, 2020

Accepted: 10, November, 2020

Abstract

When Trump came to power in the United States, we saw changes in the foreign policy of this country in the international arena. One of the internal factors influencing Trump's victory was the widespread support of working-class whites who are always neglected in the United States. It was election time. Taking advantage of the unfavorable economic situation and chanting the slogan of restoring American greatness has fascinated a large part of the American society. Assessing Trump's personality, evaluating foreign policy positions, analyzing his interactions with foreign policy institutions, as well as their internal developments, are hypothesized that Trump's personality traits promote the status of "individual variable" over other influential factors in foreign policy. America, that is, has become systemic, bureaucratic, social and role variables. "Authoritarian populism," "narcissism," "revenge," and "incompatibility" are prominent features of Trump's character that reveal his "self-centeredness"; These personal characteristics of Trump have influenced the weight and relationship between the bureaucratic institutions of foreign policy, and now institutions are fully aligned with the views of the President

Key words: America, the character of authoritarian populism, Donald Trump, bureaucratic variables, foreign policy.

---

* **Corresponding Author:** saeedjahangiri61@yahoo.com

فصلنامه راهبرد سیاسی
سال چهارم، شماره ۱۴، پاییز ۱۳۹۹
صفحات: ۷۷-۱۰۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۲۶؛ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۹/۰۸/۱۶

بررسی عوامل تاثیر گذار بر سیاستگذاری خارجی و امنیتی آمریکا در دوران دونالد ترامپ در حوزه بین الملل

سعید جهانگیری* / محمد مهدی پور**

چکیده

با روی کار آمدن ترامپ در آمریکا شاهد تغییرات در سیاست خارجی این کشور در حوزه بین الملل بودیم یکی از عوامل داخلی موثر در پیروزی ترامپ حمایت گسترده سفیدپوستان طبقه کارگر بود که همواره در آمریکا مغفول می ماندند و عامل موثر دیگر وضعیت اقتصادی موجود در آمریکا در زمان انتخابات بود. بهره برداری از شرایط نامطلوب اقتصادی و طرح شعار احیای عظمت آمریکا بخش زیادی از بدنه جامعه آمریکا را مجذوب خود نموده. بنابراین سؤال اصلی این مقاله که به روش توصیفی و تحلیلی می باشد این است که مهم ترین عوامل تاثیرگذار بر سیاستگذاری خارجی و امنیتی آمریکا چیست؟ شخصیت سنجی ترامپ، ارزیابی مواضع سیاست خارجی، تحلیل نحوه تعامل وی با نهادهای سیاستگذاری خارجی و نیز تحولات درونی آنها، به عنوان فرضیه استدلال می شود که ویژگی های شخصیتی ترامپ، موجب ارتقاء جایگاه «متغیر فردی» بر دیگر عوامل تأثیرگذار سیاست خارجی آمریکا یعنی، متغیرهای سیستمی، بوروکراتیک، اجتماعی و نقشی شده است. پوپولیسیم اقتدارگرایانه، «خودشیفتگی»، «انتقام جویی» و «ناسازگاری» ویژگی های برجسته شخصیت ترامپ است که «خودمحوری» نهفته در او را آشکار می سازد؛ این ویژگی های فردی ترامپ وزن و نسبت میان نهادهای بوروکراتیک سیاست خارجی را تحت تأثیر قرار داده و اینک نهادهایی کاملاً همسو با نظرات رئیس جمهور شکل گرفته است.

کلید واژه ها

آمریکا، شخصیت پوپولیسیم اقتدارگرا، دونالد ترامپ، متغیرهای بوروکراتیک، سیاست خارجی.

* دکتری تخصصی، علوم سیاسی، مسائل ایران، دانشکده حقوق، الهیات و علوم سیاسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
saeedjahangiri61@yahoo.com

mehdipour78@yahoo.com

** استادیار حقوق بین الملل، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران.

مقدمه

سال ۲۰۱۷ یکی از شگفت‌آورترین و درعین حال جنجال‌برانگیزترین سال‌های حیات سیاسی ایالات متحده آمریکا بود. غیرمنتظره بودن انتخاب دونالد ترامپ از سوی مردم آمریکا به‌عنوان ریاست جمهوری و بی‌تجربگی سیاسی او از همان ابتدا خبر از رفتارهای عجیب و جنجال‌آفرین او در دستگاه حکومتی آمریکا می‌داد. توییت‌های بحث‌برانگیز، اتهام اذیت و آزار جنسی وی در سال‌های پیش از ریاست جمهوری از سوی برخی افراد، نظرات ناخوشایند در مورد ناسیونالیست‌های سفیدپوست، تصمیمات شخصی در مورد افراد کابینه، دخالت در تحقیقات جنایی و ارتباط چندین عضو از کمپین انتخاباتی او با روسیه، همگی از مسائل جنجال‌آفرین سال اول ریاست جمهوری دونالد ترامپ محسوب می‌شوند. علاوه بر این، مواضع تهاجمی دونالد ترامپ نسبت به پاره‌ای مسائل بین‌المللی چون موافقت‌نامه‌ها و نهادها و سازمان‌های بین‌المللی نیز موجب شگفتی‌های زیادی در یک سال گذشته بوده است. همین مسئله، تحلیل سیاست‌های او را در ابعاد داخلی و خارجی با پیچیدگی‌های خاصی روبرو کرده است. (بلیکی، ۱۳۹۷: ۲۴۰)

از سوی دیگر دستگاه و عوامل تصمیم‌گیرنده رسمی در سیاست خارجی آمریکا تاثیر ویژه‌ای دارند که نباید آنها را نادیده انگاشت. نهادهای دولتی همچون دفتر رئیس‌جمهور، کاخ سفید، شورای امنیت ملی، وزارت خارجه، وزارت خزانه‌داری، فدرال رزرو و مقامات تاثیرگذار در شکل دهی به سیاست خارجی همچون شخص رئیس‌جمهور، وزیر خارجه، وزیر دفاع، مشاور امنیت ملی و در ادامه همین عوامل کنگره متشکل از مجلس نمایندگان و سنا از مهمترین بازیگران تصمیم‌ساز می‌باشند (سیف زاده، ۱۳۹۷: ۲۴۰). اما شخص رئیس‌جمهور این توان را دارد تا با بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود در قانون با اقداماتی از قبیل واکنش به رویدادهای خارجی، پیشنهادات طرح قانونگذاری، مذاکره در مورد موافقت‌نامه‌ها و معاهدات بین‌المللی، بیانیه‌های سیاسی، اجرای سیاستها و اقدامات مستقل و گاه غیر قابل پیش‌بینی در سیاستگذاری خارجی نقش ایفا کند حوزه‌های سیاستگذاری خارجی و امنیتی آمریکا و مکانیزم‌های نظارت و تعامل به گونه‌ای ترسیم شده است که بازیگران و عوامل عمده دیگری در این فرایند ایفای نقش می‌کنند. با توجه به سه حوزه سیاستگذاری بحرانی، ساختاری و استراتژیک، میزان نفوذ در شکل دادن به سیاست خارجی متفاوت می‌باشد که در این میان عامل موثر احزاب سیاسی، نهادهای صنفی و مدنی و سیاست خارجی آمریکا در قالب گروه‌های ذی‌نفوذ، گروه‌های لابی سیاست خارجی، اتاقهای فکر و اندیشکده‌های سیاست خارجی و امنیتی، رسانه‌های جمعی،

اقلیتهای قومی و نژادی و حتی اتحادیه‌های کارگری به عنوان عوامل موثر داخلی در سیاستگذاری خارجی تاثیر گذارند. دیگر عنصر داخلی موثر جامعه اطلاعاتی و سیاستگذاری آمریکا می باشد که دفتر مدیر اطلاعات ملی و ۱۶ آژانس اطلاعاتی که سیانقش مهمی در آن دارد در سیاستگذاری خارجی و امنیتی دخیلند. ویژگی های فردی و خواستگاه رویکردی و اجتماعی ترامپ، ساختار نظام سیاسی و حاکمیت آمریکا و منافع موجود در محیط نظام بین الملل و منطقه راهبردی غرب آسیا موجب نقش دهی به سیاست خارجی ترامپ می گردند (غرایاق زندی و همکاران، ۱۳۹۰: ۲۹-۳۴).

چارچوب نظری

نئورئالیسم

نو واقع گرایی همواره به عنوان یک چهارچوب نظری قوی جهت تحلیل مسایل حوزه روابط بین الملل مطرح بوده است. براین اساس بازیگران اصلی روابط بین الملل دولت‌ها در نظام آنارشیک هستند و در میان دولت‌ها نقش محوری برعهده یک دسته خاص از بازیگران و کشورها است. از نظر نئورئالیست‌ها، همکاری در قالب نهادهای بین المللی غیرممکن نیست، اما امری بسیار دشوار است. مفهوم بندی پارادایم واقع گرایی از امنیت و تحلیل و تبیین آن بر مبنای اصول و مفروضه‌های دولت محور، قدرت محوری، آنارشی و موازنه قوا سامان و سازمان می‌یابد. به گونه‌ای که روابط بین الملل بر پایه رقابت و کشمکش کشورها بر سر قدرت جهت بقا در نظام بین الملل آنارشیک شکل می‌گیرد که آن را خواسته یا ناخواسته به موازنه‌سازی در برابر قدرت‌های برتر سوق می‌دهد. به طوری که تلاش هر کشور جهت تقویت بنیه نظامی و دفاعی خود به اقدام متقابل کشور دیگر می‌انجامد که مسابقه تسلیحاتی و جنگ را به بار می‌آورد (Kennedy, 2018: 110). نوواقع گرایی معتقد است که در نظام آنارشیک بین الملل امکان همکاری بسیار محدود است. با وجود اینکه دولت‌ها ممکن است از همکاری و همگرایی سود اقتصادی ببرند، اما عواید اقتصادی تحت الشعاع منافع سیاسی قرار می‌گیرد. دولت‌ها، همواره از چگونگی توزیع عواید ناشی از همکاری نگرانند و از آن می‌ترسند که دیگران بیشتر از آن‌ها از همکاری سود ببرند؛ همچنین دولت‌ها، تنها در صورتی دست به همکاری خواهند زد که این سیاست در خدمت منافع ملی به منزله قدرت آنها باشد و این کار قدرت ملی آن‌ها را افزایش دهد.

کنث والتس پیش‌بینی می‌کند که ساختار آناشرشی در طول زمان، اختلاف بین قبایل را از بین می‌برد، عملکرد امپراتوری‌ها، شهرها و ایالت‌ها، را زیرا فشارهای ساختاری یکنواخت می‌سازد (Graham, 2017: 63 126). در قلمرو آناشرشیک واحدها از حیث کارکرد به هم شبیه‌اند و تمایل دارند این‌چنین باقی بمانند واحدها همواره می‌کوشند درجه‌ای از استقلال را حفظ کنند و چه بسا ممکن است سخت به دنبال خوداتکایی باشند (التس، ۱۳۹۸: ۱۴۸). به‌رغم آنکه ممکن است سود یا دستاورد مطلق ناشی از همکاری زیاد باشد، اما برای آن‌ها آنچه اهمیت بیشتری دارد دستاورد نسبی است که اگر به زیان آن‌ها باشد، مانع از همکاری یا تداوم آن خواهد شد. پس این آناشرشی است که در میزان همکاری و حوزه‌های آن محدودیت ایجاد می‌کند (Kelner, 2016: 98) از نظر نئوئالیست‌ها، دولت‌ها به‌جای اینکه به همکاری خصوصاً همکاری‌های امنیتی به‌عنوان عاملی جهت تأمین منافع دو طرف بنگرند، همیشه در حال مقایسه این مسئله هستند که کشورشان در مقایسه با کشوری که با آن همکاری می‌کنند، چقدر بیشتر به دست می‌آورند؛ لذا چون دولت‌ها همیشه تلاش می‌کنند منافع و دستاوردهای خود را در محیط بین‌المللی که سرشار از رقابت، بی‌اعتمادی و بی‌ثباتی است به حداکثر برسانند، بنابراین دستیابی به همکاری‌های به‌خصوص امنیتی دشوار و حفظ آن دشوارتر خواهد بود. دولت‌ها از این وضعیت آگاه هستند و اگرچه آن‌ها به پیمان‌های همکاری نظامی می‌پیوندند و موافقت‌نامه‌های کنترل تسلیحاتی امضاء می‌کنند ولی ضمن حفظ احتیاط معتقدند که درنهایت باید امنیت ملی را خود آن‌ها تأمین کنند. نو واقع‌گرایان سطح تحلیل را نظام بین‌الملل قرار می‌دهند و معتقدند که ساختار نظام بین‌الملل نوع و قواعد بازی را مشخص می‌کند. در این راستا، آنچه در درون دولت‌ها می‌گذرد اهمیت نداشته و نمی‌تواند بر ایدئولوژی و رژیم حاکم تأکید داشت بر این اساس سیاست خارجی همه دولت‌ها تحت تأثیر عوامل سیستمیک مانند توپ‌های بیلیارد قرار دارد (دهقانی فیروزآبادی، ۱۳۹۶: ۶۸).

سیاست‌های اعلامی و راهبرد دولت ترامپ در منطقه غرب آسیا

شعارهای ترامپ مبنی بر بازگشت اقتدار از دست رفته آمریکا و تضمین امنیت این کشور نمود می‌یابد. ترامپ بر مبنای مقتضیات داخلی ایالات متحده بارها بر بی‌اهمیت بودن غرب آسیا در سیاست خارجی کشورش تأکید نمود اما در محیط راهبردی غرب آسیا واقعیت‌هایی وجود دارد که زمامداران جدید آمریکا نمی‌توانند بی‌توجه به آنها سیاست خارجی خود را

طراحی و اهداف و منافع خود را بدون در نظر گرفتن منافع حیاتی دولتها و بازیگران دیگر تنظیم و تأمین نمایند. اکنون که ترامپ با تیمی تندرو و کم‌تجربه در آمریکا در مصدر تصمیم‌گیری و اقدام قرار گرفته است چند محور اساسی را می‌توان با عملکرد نزدیک به دوساله وی به عنوان اولویت‌های سیاست خارجی وی در منطقه غرب آسیا تشریح نمود. در گام نخست و بر مبنای اولویت‌های اقتصادی داخلی آمریکا رویکرد ترامپ تأکید بر بهره‌برداری اقتصادی و تأمین منافع آمریکا از محیط بحرانی این منطقه می‌باشد که نمونه آن قراردادهای کلان با کشورهای منطقه و سرازیر کردن دلارهای نفتی به آمریکا می‌باشد. در همین راستا دومین اولویت سیاست خارجی ترامپ مبارزه علیه تروریسم، بدون ورود نیروی نظامی آمریکا به منطقه خاورمیانه بوده است. همکاری با کشورهای منطقه غرب آسیا را میتوان دیگر محور سیاست خارجی منطقه ای ترامپ دانست و البته این نکته کاملاً روشن است که ایران جایی در فهرست کشورهای دوست منطقه غرب آسیا نخواهد داشت و این موضوع در سخنان و رویکردهای تند و اقدامات وی از جمله خروج از برجام کاملاً مشهود می‌باشد. در رابطه با نحوه عملکرد عوامل نامبرده در شکل دهی به سیاست خارجی باید تأکید نمود که ساختار تصمیم‌گیری در سیاست خارجی آمریکا بر مبنای مدل تصمیم‌گیری سیاست خارجی بوروکراتیک سازمانی (Bureaucratic Organizational Model) در چارچوب نظامی غیر متمرکز فدرال از نوع ریاستی عمل میکند می‌باشد (Visser, Book and Volk, 2017: 2)

دیگر محور مهم سیاست خارجی ترامپ مشروط کردن حمایت از متحدان سنتی آمریکا می‌باشد که در دوران انتخابات نیز وی رویکردی منفی در قبال اتحادهای نظامی آمریکا داشت و معتقد بود که این اتحادها برای آمریکا هزینه ساز هستند و در همین راستا با مشروط کردن تداوم حمایت آمریکا از این کشورها، خواستار پرداخت هزینه‌های دفاعی به آمریکا شده است. (Visser, Book and Volk, 2017: 2-5). نقش و جایگاه عربستان سعودی در سیاست خارجی دونالد ترامپ نیز در منطقه غرب آسیا قابل توجه است به گونه ای که وی در حالی طی اقدام بی سابقه عربستان سعودی را مقصد اولین سفر ریاست جمهوری خود برمی‌گزیند که پیشتر در نشست‌های انتخاباتی خود، از این کشور بعنوان حامی تروریسم و عامل حوادث ۱۱ سپتامبر سال ۲۰۰۱ نام برده است. در حقیقت توجه به منافع مالی و رشد اقتصادی و خواست رفاهی مردم آمریکا موجب چرخش عجیب ترامپ گردید و پس از پیروزی در انتخابات و مواضع خصمانه وی با جهان اسلام که موجب نگرانی حکام سعودی شد، با چرخشی تاکتیکی

در سفر به عربستان سود سرشاری را نصیب ایالات متحده نمود تا منافع اقتصادی این کشور تامین گردد. ایالات متحده یکی از مشتریان اصلی نفت است و در مقابل عربستان نیز یکی از مشتریان بزرگ تسلیحات آمریکا می باشد. (به نقل از کگلی و ویتکف ۱۳۹۸: ۲۰). سیاست منطقه ای آمریکا در قبال ایران نیز در چارچوب مقابله با نفوذ و بسط ایدئولوژی ایران در منطقه تعریف شده است و برای دستیابی به اجماع مناسب در تقابل با ایران، ترامپ با همکاری عربستان و برخی کشورهای عرب حوزه خلیج فارس استراتژی یک اتحاد نظامی به نام پیمان استراتژیک خاورمیانه را، علیه ایران دنبال می کند و این پیمان اولین قدم در ایجاد اتحاد موسوم به ناتوی عربی خواهد بود که همکاری های امنیتی و نظامی کشورهای حاشیه خلیج فارس به رهبری اتحاد مثلث عربستان، آمریکا و رژیم صهیونیستی می باشد و نوک پیکان این اتحاد و ناتوی عربی متوجه ایران خواهد بود. (Visser, Book and Volk, 2017: 2)

در حقیقت بر مبنای سیاست خارجی ترامپ در منطقه غرب آسیا در کنار حفظ امنیت رژیم صهیونیستی، شاهد ایجاد مثلثی ضد ایرانی هستیم که لابی ضد ایرانی در ایالات متحده آمریکا را هدایت می کنند. این اتحاد سه گانه از رژیم صهیونیستی، عربستان سعودی و امارات متحده تشکیل شده که هدایت آن در نقشه سیاست خارجی ترامپ ترسیم شده است و تاکنون به اشکال مختلف برای متحد نگاه داشتن هر سه ضلع این مثلث تلاش کرده است. آمریکایی ها به منظور تامین نیازهای درونی، خواست لابی های متعدد ضد ایرانی داخل آمریکا، پیگیری رشد و منافع اقتصادی ایالات متحده و اجرای شعار اعتلای آمریکا از این طریق تلاش می نمایند که این محور سه گانه را در منطقه حفظ نموده و آن را در مقابل محور مقاومت قرار دهند و در عین حال ایالات متحده آمریکا در راستای تشدید پروژه ایران هراسی در مسیر تبلیغات و مفهوم سازی جدید در سیاست خارجی منطقه ای خود نیز حرکت خواهد کرد. (Lee and Ashton, 2019: 329).

بنیادهای سیاست خارجی ترامپ

به نظر می رسد دونالد ترامپ پدیده ای در ساختار سیاسی آمریکاست. ترامپ بدون این که سابقه ای در کارهای دولتی و حکومتی داشته باشد، در انتخابات حضور یافت و به رغم مخالفت با ساختار سیاسی آمریکا به پیروزی رسید و سکان اداره بزرگ ترین قدرت جهان را در اختیار گرفت. ترامپ نه برای ساختارهای سیاسی آمریکا ارزش است و نه به اصول پذیرفته شده

سیاست خارجی بها می دهد. ترامپ اهل مشورت با ساختارهای سیاسی، اطلاعاتی و فکری آمریکا نیست و به شدت ضد ساختار و خودمحور است. از این نظر، دست کم چهل و پنجمین رئیس جمهور آمریکا فردی استثنایی در کاخ سفید به شمار می آید. این باعث شده تا خطوط اصلی سیاست خارجی به شدت کدر و مبهم باشد (Graham, 2017: 85). کابینه ترامپ، تندروترین کابینه آمریکا دست کم در دو دهه اخیر است و در آن، جنگ طلب ترین و افراطی ترین افراد حزب جمهوری خواه جمع شده اند. آنها نسبت به کابینه اوباما به شدت ایدئولوژیک تر هستند. در این جمع، اکثریت با ژنرال هاست و در پس زمینه ذهنی آنها اغلب آنها در مورد هر مسئله ای، گزینه نظامی نقش برجسته ای دارد ویژگی دیگر کابینه ترامپ این است که این افراد نسبت به جمهوری اسلامی ایران نگاه خصمانه دارند. اکثر ژنرال هایی که در سیاست خارجی ترامپ موثر هستند، (Kelner, 2016: 33-34). مایک پنس، معاون اول رئیس جمهور، رکس تیلسون که بعدها با مایک پومپئو رئیس سازمان سیا جایگزین گردید، ژنرال جمیز متیس، وزیر دفاع ایالات متحده، ژنرال مک مستر که بعدها با جان بولتون جایگزین گردید و استیون منوچین وزیر خزانه داری و نیکی هیلی نماینده این کشور در سازمان ملل، مهم ترین افرادی هستند که در شکل گیری سیاست خارجی و راهبرد امنیت ملی آمریکا بر علیه ایران بسیار موثر هستند (McAdams, 2016: 155). از این منظر، منطق سیاست خارجی آمریکا به واقع گرایی نزدیک می شود. منطق واقع گرایی بسیار نظامی گراست و قدرت نظامی و استفاده از زور را ناشی از تبعات اجتناب ناپذیر ماهیت سیاست های جهانی می داند. با بررسی سیاست های اعلامی و اعمالی ترامپ می توان استدلال کرد که او در بهترین وضعیت پیرو انزواگرایی جدید است. نوانزواگرایی خواستار پایان یافتن با کاهش برخی از تعهدات سیاست خارجی است اما در عین حال با تداوم برخی دیگر از آن ها موافق است و پذیرش برخی تعهدات جدید را نیز پیشنهاد می کند به عبارت دیگر نوانزواگرایی نوعی بین الملل گرایی گزینشی است نه انزواگرایی مطلق (Lopez, 2016: 45) بر اساس این سیاست نوانزواگرایی یک سیاست خارجی منفعت محور با نوعی راهبرد خودمدار است و از قابلیت بالایی برای تطبیق با واقع گرایی برخوردار است. (R. Wolf, 2017: 103-101). از سوی دیگر، نوانزواگرایی با پیگیری نوعی دیپلماسی غیر تعهد آور در عرصه سیاست خارجی، آمریکا را از زنجیره سازمان ها، معاهدات و پیمان های بین المللی در دسرساز می رهند و حاکمیت آمریکا را اعاده می کند و از سوی دیگر، واقع گرایی آزادی عمل بیشتری برای اقدام در شرایط حساس برای ایالات متحده فراهم می آورد. از آنجا

که رویکرد ترامپ به محاسبات ابزاری درباره منافع ملی آمریکا مربوط می شود دولت او در اغلب موارد ابتدا هزینه های سیاست خارجی تعهدآور و سیاست های انزواگرایانه را ارزیابی می کند و سپس به طراحی نوعی سیاست خارجی مبادرت می کند که در خدمت منافع ملی و حیاتی آمریکا باشد (R. Wolf, 2017: 101). در دولت ترامپ همکاری های سیاسی کاملاً گزینشی و مبتنی بر منافع ملی آمریکا خواهد بود. ترامپ معتقد است آمریکا باید حاضر باشد تعاملاتش را با هر کسی و هر کشوری که لازم باشد قطع کند (یزدان فام، ۱۳۹۸: ۱۵۲). او همچنین به صراحت مخالف نقش رهبری جهانی آمریکاست و به وضوح تعهدات بین المللی آمریکا را زیر سوال می برد و بی توجهی ترامپ به ارزش های آمریکایی ریشه در گرایش تجاری و عمل گرایی ترامپ دارد که یکی از اصول و ارکان دولت ترامپ می باشد، چیزی که فارن پالسی آن را «فرا عمل گرایی غیر اخلاقی» می نامد (Kelner, 2016: 31). ترامپ پیش تر طی سخنرانی در کنگره اظهار داشت: «وظیفه من نمایندگی دنیا نیست، وظیفه من این است که نماینده ایالات متحده آمریکا باشم» (Kelner, 2016: 27) بر اساس همین نگاه دونالد ترامپ در مورد برجام اعتقاد دارد که این توافق در راستای منافع آمریکا نیست. ترامپ این توافق را «معامله ای بسیار بد» و «خجالت آور» برای کشورش خوانده و در مبارزات انتخاباتی مدام این جمله را تکرار می کرد: «۱۵۰ میلیارد دلار دادیم و هیچ نگرفتیم». شکایت اصلی ترامپ این بود که آمریکا مبلغ عظیمی پول را در یک «معامله یک طرفه» خرج کرد و چیز قابل توجهی بدست نیاورد. در این خصوص در مصاحبه اش با «نیویورک تایمز» گفت: «ما در این توافق میلیاردها دلار پول به آنها (ایرانیان) دادیم که نباید می دادیم. به دلیل اینکه کشور ما کشوری ورشکسته با بدهی بیش از ۱۹ تریلیون دلار است باید این پول را نگه می داشتیم» (Visser, Book and Volk, 2017: 2-3). در حقیقت ترامپ رویکرد تجارت مابانه به معاهدات بین المللی با هدف بازنگری و مذاکره مجدد معاهدات در جهت رسیدن به یک توافق بهتر و مطلوب تر برای ایالات متحده را مد نظر قرار داده است. نگاه دونالد ترامپ به معاهدات بین المللی برحسب دستاوردهای نسبی بنا شده است. بر این اساس، همیشه بر یک طرفه بودن برجام تاکید کرده و دلیل خود را بر مواردی همچون «ایران با برجام به پول رسید»، «برجام مانع آزمایش های موشکی ایران نمی شود»، «قدرت نظارتی بازرسان بین المللی محدود است»، «برخی از بخش های توافق دائمی نیستند»، «ایران به روح توافق پایبند نبوده است» را مکرراً عنوان کرده

که ریشه در این نوع نگاه رئیس جمهور ایالات متحده به توافقات بین المللی دارد. (Visser, Book and Volk, 2017: 2).

ریچارد هاس، رئیس شورای روابط خارجی و یکی از برجسته ترین مشاوران و متفکران حوزه سیاست خارجی آمریکا، در صفحه تئوئتر خود می نویسد: «سیاست خارجی ترامپ مضمون خود را پیدا کرده است و آن دکترین خروج است». آمریکا قراردادهای مهم بین المللی را ترک کرده است یا تهدید کرده است که از آنها خارج می شود از جمله «پیمان ترنس پاسفیک، توافق نامه تغییرات اقلیمی پاریس، نفتا، یونسکو و برجام» (Hass, 2017: 41). که بعضاً تمام آن ها دستاوردهای دیپلماتیک دوران اوباما هستند بر این اساس ترامپ سعی در اثبات این موضوع دارد که مسیر اوباما در اداره کشور و تصمیمات کشور اشتباه بوده و سعی دارد عملکرد دولت قبلی را با تصمیمات جدید و گاهی اوقات کاملاً مخالف با آن به جامعه آمریکا ارائه دهد. (Fuchs, 2017: 64) در همین راستا پیشتر مایک پنس معاون دونالد ترامپ در کارزار انتخابات تاکید کرده بود که ترامپ با رسیدن به کاخ سفید، برجام را پاره خواهد کرد و به آن پایبند نخواهد بود ترامپ نیز تحت تاثیر همین دکترین پس از دوبار تایید برجام در اکتبر و نوامبر ۲۰۱۷، نهایتاً در تاریخ ۱۸ می ۲۰۱۸ از برجام خارج گردید. (McAdams, 2016)

متغیرهای بوروکراتیک در سیاست خارجی ترامپ

منبع بوروکراتیک در سیاست خارجی آمریکا شامل نهادهایی چون وزارت خارجه، وزارت دفاع، سازمان اطلاعات مرکزی، شورای امنیت ملی و در تقریباً دو دهه گذشته، وزارت خزانه-داری می باشد. رصد تحولات دو سال گذشته نهادهای فوق نشان می دهد که «فردمحوری»، «میل به کنترل» و «ناسازگاری» شخصیت ترامپ، تأثیر چشمگیری بر ساختار بوروکراتیک و مسئولان ارشد آن داشته است تاجائیکه برخی ناظرین برآند که ترامپ برای ساختارهای سیاسی آمریکا و اصول پذیرفته شده سیاست خارجی این کشور ارزش چندانی قائل نیست (یزدان فام، ۱۳۹۸: ۱۴۳-۱۴۴). ترامپ به عنوان فردی با میزان «سازگاری» و «تجربه پذیری» پایین، نیازمند حضور افرادی همسو در کابینه است که به او امکان دهد ضمن در امان بودن از گزند انتقادات، دیدگاه های خود را به پیش برد. این ابعاد شخصیتی ترامپ در قالب دو الگو سرشت و سرنوشت تعاملات مسئولین نهادهای مزبور با شخص رئیس جمهور را رقم زده است: نخست تطبیق یافتن و همسو شدن با دیدگاه های رئیس جمهور؛ دوم، قطع همکاری یا استعفاء.

برآیند این وضعیت آن بوده است که نسبت و توازن میان «منابع و متغیرهای پنجگانه سیاست خارجی آمریکا» در دو سال گذشته برهم خورده و در چیدمان جدید منابع، متغیر فردی بر فراز دیگر متغیرهای ساختاری، اجتماعی، نقشی (در عین ثابت بودن)، بوروکراتیک قرار گرفته و در عین تأثیرگذاری فزاینده مستقیم و غیرمستقیم بر آنها، کمتر از الزامات منابع دیگر تأثیر پذیرفته است؛ این متغیرها عبارتند از:

متغیرهای پنجگانه (ورودی) در طراحی سیاست خارجی: منابع محیطی اجتماعی، منابع بوروکراتیک یا حکومتی، متغیر نقش منابع فردی، فرایند تصمیم‌سازی، منابع محیطی یا بین‌المللی

۱. وزارت امور خارجه

بر خلاف دوران ریاست جمهوری باراک اوباما که وزارت خارجه از استقلال عمل قابل توجهی در سیاستگذاری و هدایت سیاست خارجی برخوردار بود، در دولت ترامپ این جایگاه متأثر از ویژگی‌های شخصیتی ترامپ با چالش جدی مواجه گشت. وزارت خارجه در دولت ترامپ تاکنون دو دوران کلی داشته است که متأثر از شخصیت هر یک از وزرا و نحوه تعامل او با رئیس جمهور، وزن و نسبت این نهاد در مقایسه با دیگر نهادها، متفاوت گشته است؛ تیلرسون و پمپئو؛ در حالیکه وزیر نخست در برابر دیدگاه‌های ترامپ مقاومت می‌کرد، پومپئو از طریق همراهی با دیدگاه‌های ترامپ، بر تأثیرگذاری این نهاد در مقایسه با دوران کوتاه تیلرسون افزوده است. ترامپ و تیلرسون در اکثر مسائل راهبردی سیاست خارجی چون برجام، گفتگوهای دیپلماتیک با کره شمالی، بحران قطر، توافق اقلیمی پاریس، نحوه تعامل با ونزوئلا و غیره اختلاف اساسی داشتند؛ در رویکرد کلی، تیلرسون به انعطاف‌پذیری و توسل به دیپلماسی اعتقاد داشت در حالیکه ترامپ نامنعطف و تهاجمی بود. تیلرسون خواهان پیگیری مسیر دیپلماتیک در مواجهه با ونزوئلا و کره شمالی بود و تلاش کرد آمریکا در بحران قطر موضعی بی‌طرف اتخاذ کند که به اراده ترامپ اینگونه نشد (Kranz, 2017: 124). اختلافات مزبور منجر به حاشیه‌ای شدن نسبی نقش وزارت خارجه تیلرسون در مقایسه با دیگر نهادهای بوروکراتیک سیاست خارجی شد تا جائیکه مثلاً پنتاگون عهده‌دار برخی از مأموریت‌های ذاتی وزارت خارجه نظیر تهیه مقدمات سفر ترامپ به عربستان سعودی گشت. در نهایت اختلافات مزبور سبب شد تا ترامپ از طریق صفحه توئیتر خود، که رفتاری به دور از عرف و تشریفات دیپلماتیک است، تیلرسون را بلافاصله پس از بازگشت از سفر آفریقا در ۱۳ مارس برکنار و «مایک پمپئو» را جایگزین او نماید؛ کسی که برخلاف تیلرسون، مدافع سرسخت مواضع ترامپ و بازتاب‌دهنده نظریات شخصی او در سیاست خارجی قلمداد می‌شود (Pillar, 2018: 33).

۲. وزارت دفاع

متأثر از به حاشیه رفتن نسبی وزارت خارجه در دوران تیلرسون، وزارت دفاع آمریکا در دوران متیسنقشی پیشرو در سیاست خارجی آمریکا داشت. به تعبیر مایکل اوهانلن، تحلیلگر اندیشکده «بروکینگز»، در مصاحبه با صدای آمریکاتضعیف دستگاه دیپلماسی راه را برای تقویت نقش دیگر نهادها هموار ساخته بود به گونه‌ایکه در این برهه، وزارت دفاع تحرکات دیپلماتیک معناداری از خود نشان داد. سفر رئیس پنتاگون به کشورهای خاورمیانه قبل از وزیر خارجه و ملاقات با رئیس‌جمهور مصر و نخست‌وزیر لیبی، بیانگر پیشدستی وزارت دفاع بر وزارت خارجه در سیاست خارجی آمریکا بود. متیس همچنین پیش از وزیر خارجه، به کشورهای امارت و عراق سفر کرد. دومین سفر خاورمیانه‌ای متیس نیز به عربستان، مصر و قطر انجام شد که هدف از آن آماده‌سازی مقدمات سفر دونالد ترامپ بود؛ نقشی که اصولاً جزء وظایف ذاتی وزیر خارجه استالته این موفقیت نسبی به معنای اشتراک کامل دیدگاه‌های ترامپ و متیس نبود؛ او برخلاف ترامپ، خواستار حفظ برجام، توافق اقلیمی پاریس و عدم انتقال سفارت آمریکا به بیت‌المقدس (اورشلیم) بود. متقاعد ساختن ترامپ به افزایش نیروهای نظامی در افغانستان، امتناع از برخورد سخت با کره شمالی و ادامه حضور در ناتو حاصل تلاش‌های او بود (Seligman, 2018: 203).

۳. کاخ سفید و شورای امنیت ملی

در کاخ سفید به عنوان دفتر اجرایی رئیس‌جمهور آمریکا، شورای امنیت ملی مسئولیت سیاست خارجی را بر عهده دارد. معاون رئیس‌جمهور، مشاور امنیت ملی و وزیر انرژی اعضای حقوقی این شورا هستند. ترجیحات رئیس‌جمهور مشخص می‌کند چگونه و تا چه حد از مشاوران سیاست خارجی استفاده شود (به نقل از کگلی و ویتک، ۱۳۹۸: ۴۸۵-۴۹۷-۴۹۹).

الف: معاون رئیس‌جمهور

با وجود برخی تفاوت دیدگاه‌ها با شخص رئیس‌جمهور، «مایک پنس»، معاون ترامپ از نفوذ قابل توجهی در کاخ سفید برخوردار است. ورود جمهوری خواهان تندرو از جمله دن کوتسمدیر اطلاعات ملی، نیکی هیلی و مایک پومپئو به دولت نتیجه نفوذ او بوده است (Rogin, 2017: 125). همچنین پنس را می‌توان تعدیل‌گر و تفسیرگر مواضع ترامپ دانست. تاکید پنس بر حمایت از ناتو علی‌رغم انتقادات ترامپ و اصلاح سخنان او در مورد تهاجم نظامی به ونزوئلا و تعبیر آن به اقدامات دیپلماتیک و تحریم‌های اقتصادی را در این راستا می‌توان ارزیابی کرد.

پنس در سیاست خارجی نیز از استقلال عمل قابل توجهی برخوردار است. سفرها به آمریکای لاتین، منطقه آسیا-پاسیفیک، و رهبری مذاکرات تجاری با ژاپن نشانگر گسترش حوزه اختیارات وی در کاخ سفید است. (Johnson, 2018: 145). پنس سیاستمداری با تجربه است و مدت زیادی به عنوان عضو کنگره فعالیت داشته است. به همین سبب، رابطه و شناخت قابل توجهی از اعضای کنگره دارد. علاوه بر این، دفتر پنس یکی از مقاصد مورد علاقه لابیگران است، به طوری که روزنامه «واشنگتن پست» دفتر وی را به «دروازه ورودی لابی‌ها» تشبیه کرد. تعداد افرادی که در سال ۲۰۱۷ به منظور اعمال نفوذ و جلب نظر موافق مقامات دولت، به دفتر معاون رئیس‌جمهور مراجعه کرده‌اند ۲۳۶ مورد بوده است که در مقایسه با «جو بایدن»، معاون باراک اوباما با تعداد ۱۲۰ مورد در سال اول فعالیت، دو برابر افزایش را نشان می‌دهد (Scherer, Dawsey and Narayanswamy, 2018).

ب: مشاور امنیت ملی

مشاور امنیت ملی در سیاست‌گذاری و تصمیم‌های دولت در سیاست خارجی و استراتژی نظامی ایالات متحده نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. ژنرال مایکل فلین اولین مشاور امنیت ملی دولت ترامپ بود که در ماجرای دخالت انتخاباتی روسیه و حواشی آن استعفا کرد. پس از فلین، ژنرال هربرت مک‌مستر جایگزین او شد. مک‌مستر در بسیاری موضوعات سیاست خارجی موافق ترامپ نبود. سرانجام به دلیل این اختلافات متعدد از جمله در برجام، دخالت انتخاباتی روسیه و نوع تعامل با کره شمالی از کاخ سفید خارج شد (Sanger and Erlanger, 2018). پس از مک‌مستر، «جان بولتون» نماینده اسبق آمریکا در سازمان ملل، به سمت مشاور امنیت ملی منصوب شد. بولتون در طیف حامیان اقدام نظامی علیه ایران و کره شمالی قرار می‌گیرد. او بارها خواستار جنگ با ایران یا تغییر حکومت ایران شده و به داشتن مواضع افراطی علیه جمهوری اسلامی مشهور است (بی بی سی فارسی، ۲۰۱۸).

ج: ریک پری وزیر انرژی

ریک پری وزیر انرژی دیگر عضو حقوقی شورای امنیت ملی ایالات متحده است که مانند دیگر محافظه‌کاران دیدگاهی رسالت‌گرایانه به سیاست خارجی دارد و معتقد است آمریکا باید در گسترش دموکراسی در جهان پیشرو باشد (Pavgi, 2011: 142). پری در دو سال گذشته سعی نموده تا هماهنگی کامل با شخص ترامپ را در دستور کار خود قرار دهد. وی در ابتدا مخالف لغو توافق اقلیمی پاریس بود اما در نهایت در کنار ترامپ قرار گرفت (Irfan,

2017:32). پری از حامیان حمله پیش‌دستانه علیه جمهوری اسلامی و خواستار همراهی آمریکا با اسرائیل در صورت هرگونه حمله نظامی این رژیم به ایران است.

۴. سازمان اطلاعات مرکزی

به رغم کارویژه خاص این سازمان در فعالیتهای اطلاعاتی، در دولت ترامپ سی‌ای‌ای نقش برجسته‌تری از وزارت خارجه (در دوره وزارت تیلرسون) در حوزه سیاست خارجی یافت. ریاست این سازمان ابتدا به مایک پومپئو واگذار شد. هم‌صدایی با ترامپ را می‌توان علت نقش‌آفرینی قابل توجه پومپئو در این سمت دانست. او شیوه برخورد ترامپ با مسائل امنیت ملی و سیاست خارجی را «متفکرانه» و «حرفه‌ای» توصیف می‌کند (Harris, 2018:222). به عنوان نمونه در مورد کره شمالی، پومپئو ابتدا این کشور را تهدیدی علیه امنیت ملی آمریکا می‌دانست و خواستار تغییر رژیم آن بو (Watkins, 2017:123)؛ با این وجود پس از تصمیم ترامپ به گفتگوی مستقیم با رهبر کره شمالی، طی سفری مخفیانه به کره شمالی درصدد تأمین مقدمات دیدار رهبران دو کشور برآمد. این سیاست به رغم مخالف جدی دموکرات‌های سنا و بی‌توجهی به دیدگاه‌های آنها به عمل آمد (Gaudiano, 2018: 68). در رابطه با ایران پومپئو به رویکرد خصمانه شهرت دارد و ایران را تهدیدی همچون داعش عنوان می‌کند پومپئو در زمان عضویت در مجلس نمایندگان، پیشنهاد تهاجم نظامی به مراکز هسته‌ای ایران را مطرح کرده بود. (Pillar, 2018: 89). پس از پمپئو، «جینا هسپل» به عنوان رئیس سیا معرفی شد. او نخستین زنی است که مسئولیت این سازمان را بر عهده می‌گیرد. هسپل در ۲۰۰۲، مسئول یکی از زندان‌های مخفی سیا در تایلند بود که تحت مسئولیت وی، شکنجه‌هایی چون «غرق مصنوعی» به صورت مرتب و متعدد علیه زندانیان القاعده اجراء شده است. با وجود این سوابق بحث‌انگیز در شکنجه و خشونت، ترامپ با اصرار بر دیدگاه خود از هسپل دفاع کرد. (Mehta, 2018: 253).

۵. وزارت خزانه‌داری

ارتقاء جایگاه خزانه‌داری در حوزه سیاست‌گذاری اقتصادی بین‌المللی به تدریج پس از پایان جنگ جهانی دوم آغاز شد (به نقل از کگلی و ویتکف، ۱۳۹۸: ۵۹۱). از دهه هفتاد میلادی، ایجاد و کارآمدسازی رژیم حقوقی مبارزه با پولشویی در دستور کار این وزارتخانه قرار گرفت. با توجه به نقش محوری در طراحی و بکارگیری تحریم‌های اقتصادی-مالی، به تدریج پس از واقعه یازده سپتامبر، این نهاد در قامت یک سازمان تاثیرگذار در سیاست خارجی ایالات متحده

آمریکا ظاهر شد. (O'Sullivan, 2017:64). وابستگی نظام مالی بین‌المللی به نظام مالی آمریکا و جهانی شدن نظام مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، خزانه‌داری را قادر ساخته تا با بکارگیری فشارهای اقتصادی و منزوی سازی مالی بازیگر ناهمسو، کنشگر مورد نظر را به تغییر رفتار مجبور نماید. خزانه‌داری مکانیسم انزوای مالی بازیگران ناهمسو را از طریق بانک‌ها و نهادهای مالی رهبری می‌کند. امروزه این قابلیت تبدیل به ابزاری کارآمد در مبارزه با چالش‌های امنیت ملی آمریکا بدل شده است. (IX-XIII: Zarate, 2018).

۶. بنیاد هریتج

پس از رئیس‌جمهور و نهادهای اجرایی به عنوان منابع بوروکراتیک تأثیرگذار در تعیین سیاست خارجی، جایگاه بعدی به گروه‌های ذی‌نفوذ، اندیشکده‌های سیاسی و رسانه‌های گروهی تعلق می‌گیرد (غریاق زندی و غیره، ۱۳۹۰: ۳۷). شواهد حاکی از آن است که در میان تعداد پرشمار اندیشکده‌های آمریکایی، در دوران ترامپ بنیاد هریتج جایگاه قابل توجهی در عرصه سیاست‌گذاری داخلی و خارجی آمریکا یافته است تا جائیکه نشریه «پولیتیکو» این اندیشکده را «تیم انتقالی در سایه» توصیف کرد (Shephard, 2017: 70). نفر از اعضای پیشین این مرکز در تیم انتقالی ترامپ شرکت داشته‌اند و بسیاری از آنان وارد دولت شدند (Heritage Foundation, 2018). «بتسی دواس» وزیر آموزش ترامپ و از بزرگترین اهداکنندگان مالی این بنیاد (Shephard, 2017)، «برت کاوانا» نامزد پیشنهادی وی در دیوان عالی، (Heritage Foundation, 2018) «اسکات پروت»، رئیس سازمان محیط زیست، «میک مولوینی» رئیس سازمان مدیریت و بودجه، ریک پری وزیر انرژی و «جف سشنز» وزیر دادگستری از افراد معرفی شده توسط بنیاد هریتج به دولت ترامپ هستند. همچنین «اد فولنر» رئیس پیشین بنیاد و عضو هیئت مدیره، اولین فرد از این موسسه بود که وارد تیم انتقالی دونالد ترامپ شد (Mahler, 2018). بنیاد هریتج از سال ۱۹۸۱ اقدام به انتشار کتابی با عنوان «فرمان رهبری» نموده که اصلاحات و برنامه‌های مورد نظرش را به رئیس دولت پیشنهاد می‌کند. نسخه هفتم این کتاب در سال ۲۰۱۶ پس از انتخاب دونالد ترامپ در سه جلد منتشر شد. در این نسخه ضمن یادآوری اهداف میسر نشده در دوره اوباما، برنامه‌های پیشنهادی به دولت جدید مطرح شده است (The Hritage Foundation, 2018:63). اکنون پس از گذشت دو سال از آغاز به‌کار دولت ترامپ، این اندیشکده در گزارشی نشان داده است که دولت ترامپ به ۶۴ درصد از ۳۳۴ مورد سیاست‌های پیشنهادی این اندیشکده در مسائل مختلف اقتصادی، سیاسی و نظامی

پاییند بوده است. طرح لغو بیمه سلامت اوپاما موسوم به اوپاما کر و امن سازی مرز با مکزیک (Shephard, 2017: 177)، لغو قانون بی طرفی اینترنت، کاهش اراضی حفاظت شده، توسعه منابع طبیعی و زغالسنگ، کوچک سازی دولت، اصلاحات مالیاتی، ترک توافق اقلیمی پاریس، افزایش بودجه نظامی و خروج از یونسکو چند نمونه از مهم ترین برنامه های تجویزی این موسسه بوده اند (Heritage Foundation, 2018: 256).

برونداد سیاست خارجی دولت ترامپ

ویژگی های شخصیتی دونالد ترامپ بیش از هر عامل دیگری، به طور مستقیم و غیرمستقیم (از مجرای منصوب نمودن افراد همسو) در سیاست خارجی آمریکا در دو سال گذشته تأثیر گذار بوده است. یافته های حاصل از تحقیقات «کلنر» و «ویسر و دیگران» در صفحات پیشین بیانگر آن است که ویژگی های روان شناختی «اقتدارگرایی»، «خودشیفتگی شدید»، «ضد اجتماعی بودن»، «ناسازگاری افراطی»، «ماکیاولیسم» و «پوپولیسم» سبب شده تا ترامپ همه مسائل سیاست خارجی را مطابق با خواسته ها و شعارهای انتخاباتی خود سوق دهد. (Zandee, 2018: 2). مهم ترین و زیربنایی ترین نتیجه این رویکرد فردگرا در سیاست خارجی، تهدید نظم و ترتیبات موجود بین المللی است. به بیان ریچارد هاس، در کنار چالشهای ساختاری نظم کنونی بین المللی از جمله ظهور چین، ناکامی روزافزون سازمان های بین المللی، ظهور بازیگران دولتی و غیردولتی ساختارشکن، رویکرد تجدیدنظرطلبانه و «دکترین خروج ترامپ به مثابه عاملی کاتالیزور در فرسایش نظم موجود بین المللی عمل می کند (Haass, 2018: 316-317) ترامپ در عرصه سیاست خارجی، به وضوح پشتیبانی از متحدین، تجارت آزاد، نقش مدافع دموکراسی و حقوق بشر، ملاحظات زیست محیطی و بسیاری از اصول بنیادین سیاست خارجی ایالات متحده را نفی نموده است. او نخستین رئیس جمهور آمریکا پس از جنگ جهانی دوم است که اعلام می کند هزینه رهبری جهان برای آمریکا بسیار بیشتر از منافع آن بوده است. بدین ترتیب نقش ایالات متحده در دوران ترامپ از «حامی نظم موجود» به «تهدیدکننده وضع موجود» تغییر یافته است. (Haass, Liberal World Order, R.I.P, 2018). این روند بلافاصله با ورود ترامپ به کاخ سفید و اعلام استراتژی «اول آمریکا» و «فرمان اجرایی خرید اجناس آمریکایی و استخدام کارگران آمریکایی» آغاز شد. هاس می افزاید رویکرد ترامپ در خصوص پیمان ها و نهادهای بین المللی در پنداشت عمومی «قابل اتکا بودن آمریکا» ایجاد

تردید نموده و نشان داده که واشنگتن دیگر تمایلی به رهبری نظم جهانی ندارد (Haass: 317, 2018). در ادامه به تشریح مهمترین پیمان‌ها، نهادها و رژیم‌های بین‌المللی دستخوش تهدید از سوی ترامپ، در دو بخش «پیمان‌های خارج شده» و «پیمان‌های در شرف خروج» می‌پردازیم؛

۱. پیمان‌های خارج شده

۱- **توافق هسته‌ای با ایران (برجام)؛** برنامه جامع اقدام مشترک یا برجام (JCPOA) در ۲۳ تیر ۱۳۹۴ مطابق با ۱۴ ژوئیه ۲۰۱۵ نتیجه بیش از ۱۲ سال مذاکره ایران با قدرت‌های جهانی بود. ترامپ از ابتدا مخالف سرسخت برجام و خواستار توافقی جدید بود. او همواره در مبارزات انتخاباتی از اوباما به دلیل توافق برجام انتقاد می‌کرد و وعده نمود چنانچه رئیس‌جمهور شود، با مذاکره به دنبال توافقی جدیدی خواهد بود. او عدم توافق را بهتر از برجام می‌دانست (Trump, 2016: 76). در نهایت پس از افت و خیزهای فراوان، ترامپ به این وعده خود در می ۲۰۱۸ عمل نمود و آمریکا را از برنامه جامع اقدام مشترک خارج نمود.

۲- **معاهده اقلیمی پاریس؛** ترامپ دلیل خروج از این توافق را حمایت از منافع اقتصادی آمریکا و تقویت صنعت زغال‌سنگ اعلام کرد. ترامپ تعهدات ایالات متحده در این توافق را نادعالانه و تهدیدی برای اشتغال و تولید ناخالص ملی آمریکا می‌دانست.

۳- **شورای حقوق بشر سازمان ملل؛** ادعای نادیده گرفتن حقوق بشر در کشورهایی چون ایران و ونزوئلا، رویکرد ضد اسرائیلی، عملی نشدن اصلاحات مورد نظر آمریکا و تلاش‌های ناکافی متحدین در همراهی با آمریکا، به عنوان دلایل خروج واشنگتن از این شورا اعلام شده است (ایران اینترنشنال، ۱۳۹۷).

۴- **قرارداد تجارت آزاد آمریکای شمالی (NAFTA)؛** ترامپ نفتا را تهدید اقتصاد، اشتغال و تولید در آمریکا می‌دانست و با تهدید به خروج از پیمان، اصلاحات اساسی در این پیمان را شرط نمود. در نهایت با پذیرش اصلاحات مدنظر ترامپ در اجلاس گروه بیست در بوئنوس آیرس، روسای دولت آمریکا، کانادا و مکزیک قرارداد جایگزین را با نام توافق ایالات متحده - مکزیک-کانادا (USMCA) امضا کردند (Kirby, 2018).

۵- **تقابل با ناتو؛** انتقادات ترامپ علیه ناتو متمرکز بر جنبه‌های اقتصادی است پیش‌تر در اجلاس ۲۰۱۴ سران ناتو در ولز مقرر شده بود که کشورهای عضو، ۲ درصد از تولید ناخالص

داخلی را به هزینه‌های دفاعی این سازمان اختصاص دهند. ترامپ بارها ضمن یادآوری عدم تحقق این موضوع، نارضایتی خود را از این پیمان اعلام نموده است. او حتی در اجلاس ۲۰۱۸ سران ناتو اختصاص ۴ درصد تولید ناخالص داخلی را مطرح کرد که مورد پذیرش اعضاء قرار نگرفت.

۶- **ترنس-پاسیفیک یا پیمان تجاری اقیانوس آرام (TPP)**؛ او پیش از انتخابات گفته بود از این معاهده خارج می‌شود. اولین پیمانی بود که دونالد ترامپ فرمان لغو آن را امضاء کرد. دولت ترامپ با هدف کاهش هزینه و ارتقای صنایع داخلی آمریکا، حمایت از کارگران آمریکایی و افزایش دستمزدها از این پیمان خارج شد.

۷- **یونسکو؛ ایالات متحده آمریکا** در اکتبر ۲۰۱۷ از اراده خود برای خروج از عضویت سازمان علمی، فرهنگی و تربیتی ملل متحد، یونسکو خبر داد. واشنگتن دلیل این تصمیم را ضدیت یونسکو با اسرائیل فلسطین اعلام کرد. این موضوع به سال ۲۰۱۱ و اعطای عضویت به فلسطین باز می‌گردد که انتقادات بسیاری در پی داشت. در واقع ایالات متحده خواستار اصلاحات اساسی این سازمان بود؛ اما در نهایت با محقق نشدن این امر، آمریکا و اسرائیل در اول ژانویه ۲۰۱۹ از این سازمان به طور رسمی خارج شدند (Adamson, 2019: 12)

۸- **پیمان منع موشک‌های هسته‌ای میان‌برد یا به اختصار (INF Treaty)**؛ ترامپ سرمایه‌گذاری روسیه بر تحقیقات در زمینه موشک‌های میان‌برد را نقض این پیمان می‌داند (Hennigan, 2018:88). علی‌رغم تهدید ترامپ به خروج قطعی از پیمان، مابک پومپئو در اجلاس ۲۰۱۸ ناتو در بروکسل ۶۰ روز به روسیه فرصت داد تا به نقض پیمان پایان دهد و الا در صورت عدم تمکین روسیه آمریکا از این پیمان خارج خواهد شد (Birnbaum and Hudson, 2018). در نهایت در تاریخ ۱ فوریه ۲۰۱۹ ترامپ در اعلامیه‌ای ضمن استناد به نقض پیمان موشکی ۱۹۸۷ توسط روسیه در نتیجه توسعه نسل جدید موشک‌های کروز با قابلیت حمل کلاهک هسته‌ای، خروج رسمی ایالات متحده از این پیمان را اعلام نمود.

۹- **پیمان بین‌المللی مهاجرت (GCM)**؛ ترامپ این پیمان را نقشه‌ای بلندپروازانه خواند که مشارکت در آن، مخل حاکمیت و سیاست‌های مهاجرتی ایالات متحده می‌باشد. نیکی هیلی سفیر ایالات متحده در سازمان ملل، مدتی پیش از آغاز کنفرانس بین‌المللی مهاجرت در مکزیک، خروج آمریکا از این میثاق اعلام کرد (Wintour, 2017:56).

۱۰- **عهدنامه مودت با ایران؛** این پیمان در سال ۱۳۳۴ بین ایالات متحده و دولت وقت ایران به امضا رسید. پس از انقلاب دولت ایران تا کنون سه بار با استناد به این پیمان در دیوان بین‌المللی دادگستری علیه ایالات متحده اقامه دعوی نموده است. نخست متعاقب حمله ناو آمریکایی به هواپیمای مسافربری ایرانی؛ دوم، پس از توقیف ۲ میلیارد دلار از اموال بانک مرکز و در نهایت پس از خروج ایالات متحده از برجام که در مورد آخر، دیوان در دستور موقت خود خواستار محدودیت در تحریم‌های اعمالی شد. مایک پومپئو وزیر خارجه با استناد به اینکه ایران از دادگاه بین‌المللی دادگستری برای حمله به آمریکا سوء استفاده کرده است، پایان پیمان مودت و خروج آمریکا را از این پیمان را اعلام کرد (Khoshnoudiparast, 2018:196).

۲. پیمان‌ها و نهادهای با احتمال خروج در آینده نزدیک:

۱- **سازمان ملل متحد؛** حتی سازمان ملل به عنوان مهمترین سنگ‌بنای نظم بین‌المللی پس از جنگ دوم جهانی نیز از انتقادات ترامپ در امان نبوده است؛ او معتقد است عملکرد این سازمان با ظرفیت بالقوه خود همخوانی ندارد. ترامپ همچنین مسئولیت آمریکا در تأمین ۲۲ درصدی از ۵,۴ میلیارد دلار بودجه سال ۲۰۱۸ سازمان ملل را غیرمنصفانه توصیف کرد و ۲۸۵ میلیون دلار از این مقدار را کاهش داد. البته به نظر ترامپ این «سهم نابرابر» در صورت اصلاح ساختار آن، ارزش چنین سرمایه‌گذاری را خواهد داشت (Gladstone, 2017: 67).

۲- **دیوان بین‌المللی دادگستری؛** جان بولتون مشاور امنیت ملی دولت آمریکا اعلام کرد آمریکا از پروتکل اختیاری مربوط به حل اجباری اختلافات در «کنوانسیون ۱۹۶۱ وین درباره روابط دیپلماتیک»، به دلشکایت فلسطین از آمریکا به دادگاه بین‌المللی برای انتقال سفارت این کشور به اورشلیم، خارج خواهد شد (اسپوتنیک فارسی ۲۰۱۸).

۳- **سازمان تجارت جهانی؛** ترامپ توافقنامه این سازمان را بدترین توافق تجاری ممکن نامیده بگونه‌ای که آمریکا تا بحال هیچ نفع اقتصادی از آن نبرده است. از منظر ترامپ، این سازمان نیازمند تغییرات اساسی است (Micklethwait, 2018).

۴- **پیمان استارت نو؛** دونالد ترامپ این پیمان را توافقی یک طرفه و بسیار بد خوانده است. این پیمان در سال ۲۰۲۱ به پایان می‌رسد؛ در حالی که مسکو تمایل به تمدید آن دارد، جان بولتون مشاور امنیت ملی احتمال مذاکره در مورد تمدید آن را رد کرده است

۵- اتحادیه جهانی پست؛ ترامپ عقیده دارد این توافقنامه پستی به چین اجازه می‌دهد که با قیمت‌های ناعادلانه و پایین به ایالات متحده کالا حمل و نقل کند که در نتیجه، شرکت‌های آمریکایی و نیز شرکت خدمات پست ایالات متحده به شدت متضرر شده‌اند (The Guardian, 2018:191). آمریکا امیدوار است که اعلام خروج از این توافقنامه سبب شود که شرایط برای ایجاد توافقی بهتر ایجاد شود.

نتیجه‌گیری

با روی کار آمدن ترامپ در آمریکا شاهد تغییرات در سیاست خارجی این کشور در حوزه بین‌الملل و منطقه غرب آسیا بوده‌ایم که در صورتیکه بتوان بر این فرضیه تکیه کرد که سیاست داخلی تبیین‌کننده سیاست خارجی است باید به این سوال پاسخ داد چه عوامل داخلی بر سیاست خارجی ترامپ تاثیر گذاشته و چگونه این تاثیرات اتفاق می‌افتد؟ یکی از عوامل داخلی موثر در پیروزی ترامپ حمایت گسترده سفیدپوستان طبقه کارگر بود که همواره در آمریکا مغفول می‌مانند و عامل موثر دیگر وضعیت اقتصادی موجود در آمریکا در زمان انتخابات بود. بهره‌برداری از شرایط نامطلوب اقتصادی و طرح شعار احیای عظمت آمریکا بخش زیادی از بدنه جامعه آمریکا را مجذوب خود نموده و به تبع آن شکل انتظارات این طبقات و وضعیت اقتصادی به سیاست خارجی ترامپ شکل و ماهیتی متفاوت خواهد داد. بهره‌برداری از شرایط نامطلوب اقتصادی و طرح شعار احیای عظمت آمریکا بخش زیادی از بدنه جامعه آمریکا را مجذوب خود نموده و به تبع آن شکل انتظارات این طبقات و وضعیت اقتصادی به سیاست خارجی ترامپ شکل و ماهیتی متفاوت خواهد داد.

با توجه به اهمیت سیاست خارجی ایالات متحده و تاثیر آن بر نظام بین‌الملل مولفه‌های موثر در نقش دهی به سیاست خارجی ترامپ قابل بررسی است. ویژگی‌های فردی و خواستگاه رویکردی و اجتماعی ترامپ، ساختار نظام سیاسی و حاکمیت آمریکا و منافع موجود در محیط نظام بین‌الملل و منطقه راهبردی غرب آسیا موجب نقش دهی به سیاست خارجی ترامپ می‌گردند. از سوی دیگر دستگاه و عوامل تصمیم‌گیرنده رسمی در سیاست خارجی آمریکا تاثیر ویژه‌ای دارند که نباید آنها را نادیده انگاشت. نهادهای دولتی همچون دفتر رئیس‌جمهور، کاخ سفید، شورای امنیت ملی، وزارت خارجه، وزارت خزانه‌داری، فدرال رزرو و مقامات تاثیرگذار در شکل دهی به سیاست خارجی همچون شخص رئیس‌جمهور، وزیر خارجه، وزیر دفاع، مشاور

امنیت ملی و در ادامه همین عوامل کنگره متشکل از مجلس نمایندگان و سنا از مهمترین بازیگران تصمیم ساز می باشند. اما شخص رئیس جمهور این توان را دارد تا با بهره گیری از ظرفیت های موجود در قانون با اقداماتی از قبیل واکنش به رویدادهای خارجی، پیشنهادات طرح قانونگذاری، مذاکره در مورد موافقتنامه ها و معاهدات بین المللی، بیانیه های سیاسی، اجرای سیاستها و اقدامات مستقل و گاه غیر قابل پیش بینی در سیاستگذاری خارجی نقش ایفا کند. حوزه های سیاستگذاری خارجی و امنیتی آمریکا و مکانیزم های نظارت و تعامل به گونه ای ترسیم شده است که بازیگران و عوامل عمده دیگری در این فرایند ایفای نقش می کنند. با توجه به سه حوزه سیاستگذاری بحرانی، ساختاری و استراتژیک، میزان نفوذ در شکل دادن به سیاست خارجی متفاوت می باشد که در این میان عامل موثر احزاب سیاسی، نهادهای صنفی و مدنی و سیاست خارجی آمریکا در قالب گروه های ذی نفوذ، گروه های لابی سیاست خارجی، اتاقهای فکر و اندیشکده های سیاست خارجی و امنیتی، رسانه های جمعی، اقلیتهای قومی و نژادی و حتی اتحادیه های کارگری به عنوان عوامل موثر داخلی در سیاستگذاری خارجی تاثیر گذارند. دیگر عنصر داخلی موثر جامعه اطلاعاتی و سیاستگذاری آمریکا می باشد که دفتر مدیر اطلاعات ملی و ۱۶ آژانس اطلاعاتی که سیاق نقش مهمی در آن دارد در سیاستگذاری خارجی و امنیتی دخیلند.

از دیگر محورهای چرخش در سیاست خارجی ترامپ، انتقاد او به سیاست ترویج دموکراسی است که همواره در اسناد راهبرد امنیت ملی آمریکا جای داشت و در دوران ترامپ سیاست های آمریکا در عراق، مصر، لیبی و سوریه را در تضاد با ثبات آمریکا و منافع آمریکا قلمداد شده است.

دیگر محور مهم سیاست خارجی ترامپ مشروط کردن حمایت از متحدان سنتی آمریکا می باشد که در دوران انتخابات نیز وی رویکردی منفی در قبال اتحادیه های نظامی آمریکا داشت و معتقد بود که این اتحادها برای آمریکا هزینه ساز هستند و در همین راستا با مشروط کردن تداوم حمایت آمریکا از این کشورها، خواستار پرداخت هزینه های دفاعی به آمریکا شده است. ویژگی های فردی و خواستگاه رویکردی و اجتماعی ترامپ، ساختار نظام سیاسی و حاکمیت آمریکا و منافع موجود در محیط نظام بین الملل و منطقه راهبردی غرب آسیا موجب نقش دهی به سیاست خارجی ترامپ می گردند. در تبیین عوامل داخلی تاثیرگذار در شکل دهی به سیاست خارجی آمریکا و بویژه ترامپ باید به رژیم صهیونیستی در سیاست خارجی ایالات متحده و

میزان تاثیر پذیری ترامپ از لابی‌ها و گروه‌های فشار صهیونیستی اشاره نمود که نقش تعیین کننده‌ای در سیاست گذاری ایالات متحده دارند. یکی از این نهادها که در ایالات متحده فعال است کمیته امور عمومی امریکا و اسرائیل یا همان آپیک می‌باشد که محوری‌ترین و قدرتمندین ترین ابزار صهیونیستی در ایالات متحده محسوب میشود و از قدرت لابی موثر و تعیین کننده ای برخوردار است و امروز نیز تاثیر فراوانی بر شکل دهی به سیاست خارجی ترامپ دارد. این عناصر داخلی فعالیت ویژه‌ای در رابطه با ایران نیز دارند و لابی ضد ایرانی مهمترین بخش لابی گری‌های صهیونیست‌ها در آمریکا را تشکیل می‌دهد و سازمان‌ها و شرکت‌های لابی کننده رژیم صهیونیستی در ایالات متحده بیش از هر بخش دیگری، همواره لابی ضد ایرانی را در دستور کار خود قرار می‌دهند. امروز ریاض نیز در کنار لابی صهیونیستی تمام تلاش خود را به کار بسته تا زمینه‌های گسترش سیاست‌های خصمانه و ضد ایرانی دولتمردان آمریکایی‌ها را فراهم آورد.

الف) منابع فارسی

- اسپوتنیک فارسی (۲۰۱۸). «مشاور امنیت ملی دولت آمریکا اعلام کرد که واشنگتن از پروتکل الحاقی کنوانسیون وین درباره روابط دیپلماتیک خارج می‌شود»، ۳ اکتبر.
<https://ir.sputniknews.com/us/201810034028874>
- ایران اینترنشنال (۱۳۹۷). «خروج آمریکا از شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد»، ۳۰ خرداد.
<https://iranintl.com> جهان/خروج-آمریکا-از-شورای-حقوق-بشر-سازمان-ملل-متحد.
- بلیکی، نورمن (۱۳۹۷). **طراحی پژوهش‌های اجتماعی**، ترجمه حسن چاوشیان، تهران: نشر نی.
- بی بی سی فارسی (۲۰۱۸). «جان بولتون به جای هربرت مک‌مستر رئیس شورای امنیت ملی آمریکا می‌شود»، ۲۲ مارس.
<http://www.bbc.com/persian/43509753>
- دهقانی فیروزآبادی، سید جلال (۱۳۹۶). **سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران**، تهران: سمت.
- سیف‌زاده، سید حسین (۱۳۹۷). **اصول روابط بین‌الملل (الف و ب)**، تهران: نشر میزان.
- غزایاق زندی، داوود؛ یزدان‌فام، محمود؛ خسروی، غلامرضا و پورسعید، فرزاد (۱۳۹۰) **سیاست خارجی آمریکا در قبال جمهوری اسلامی ایران**، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- گگلی، چارلز و اوجین ویتکف (۱۳۹۸). **سیاست خارجی آمریکا الگو و روند**، ترجمه اصغر دستمالچی، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه.
- یزدان‌فام، محمود (۱۳۹۸). «سیاست خارجی ترامپ و جمهوری اسلامی ایران»، **فصلنامه مطالعات راهبردی**، شماره ۷۴ (۱۹)، صص ۱۳۹-۱۶۴.

ب) منابع انگلیسی

- Adamson, Thomas (2019). U.S. and Israel officially withdraw from UNESCO. January 1. <https://www.pbs.org/newshour/politics/u-s-and-israel-officially-withdraw-from-unesco>.
- Birnbaum, Michael, and John Hudson (2018). Trump administration gives Russia an ultimatum on Cold War-era arms treaty. December 4. https://www.washingtonpost.com/world/trump-administration-gives-russia-60-days-to-comply-with-inf-treaty-or-the-us-will-move-to-withdraw/2018/12/04/64c5bec2-f74a-11e8-8642-c9718a256cbd_story.html?utm_term=.2671b9d73aee.
- Borchers, Callum (2017). Meryl Streep was right. Donald Trump did mock a disabled reporter. January 9. <https://www.washingtonpost.com/>.
- Fuchs, Christian (2017). "Donald Trump: A Critical Theory-Perspective on Authoritarian Capitalism." tripleC: Communication, Capitalism &

- Critique. Open Access Journal for a Global Sustainable Information Society 15 (1): 1-72. doi:<https://doi.org/10.31269/triplec.v15i1.835>.
- Gaudio, Nicole (2018). Democrats blast Trump for concessions he granted in U.S.-North Korea summit. June 12. <https://eu.usatoday.com/story/news/politics/2018/06/12/democrats-blast-trump-concessions-he-granted-u-s-north-korea-summit/694516002/>.
- Gladstone, Rick (2017). Taking Credit for U.N. Budget Cut, Trump's Envoy Hints at More to Come. December 25. <https://www.nytimes.com/2017/12/25/world/americas/trump-united-nations-budget.html>.
- Graham, Phil (2017). Strategic Communication, Corporatism, and Eternal Crisis: The Creel Century. Abingdon: Routledge.
- Haass, Richard N (2018). A World in Disarray: American Foreign Policy and the Crisis of the Old Order. Penguin Group USA.
- Haass, Richard N (2018). Liberal World Order, R.I.P. March 21. https://www.project-syndicate.org/commentary/end-of-liberal-world-order-by-richard-n-haass-2018-03?utm_source=tw&utm_medium=social_earned.
- Harris, Shane (2018). CIA Director Pompeo met with North Korean leader Kim Jong Un over Easter weekend. April 18. https://www.washingtonpost.com/politics/us-china-trade-dispute-looms-over-trump-summit-with-japans-abe/2018/04/17/2c94cb02-424f-11e8-bba2-0976a82b05a2_story.html?utm_term=.7ced971251b5.
- Hennigan, W.J. 2018. Trump Plans to Tear Up a 31-Year-Old Nuclear Weapons Treaty. Now What? October 21. <http://time.com/5430388/donald-trump-nuclear-weapons-treaty-inf-withdrawal/>.
- Heritage Foundation (2018). Supreme Court Nominee Brett Kavanaugh Was Included on the List The Heritage Foundation Helped Compile. August 31. <https://www.heritage.org/impact/supreme-court-nominee-brett-kavanaugh-was-included-the-list-the-heritage-foundation-helped>.
- Heritage Foundation (2018). Trump Administration Embraces Heritage Foundation Policy Recommendations. January 23. <https://www.heritage.org/impact/trump-administration-embraces-heritage-foundation-policy-recommendations>.
- Irfan, Umair (2017). Energy Secretary Perry Pulls a U-Turn on Climate. June 13. <https://www.scientificamerican.com/article/energy-secretary-perry-pulls-a-u-turn-on-climate/>.

- Johnson, Eliana (2018). Why Trump Hasn't Fired Mattis. March 23. <https://www.politico.com/magazine/story/2018/03/23/james-mattis-defense-secretary-how-to-succeed-in-trump-cabinet-without-getting-fired-217699>.
- Kelner, Douglas (2016). American Nightmare Donald Trump, Media Spectacle, and Authoritarian Populism. AW Rotterdam: Sense Publishers.
- Khoshnoudiparast, Firouzeh (2018). The one Iran deal the US should keep. October 26. <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/one-iran-deal-us-should-keep>.
- Kirby, Jen (2018). Trump has threatened to withdraw from NAFTA. What's next? December 4. <https://www.vox.com/2018/12/4/18123809/usmca-trump-nafta-withdrawal-congress>.
- Kranz, Michal (2017). Tillerson says he and Trump act as 'one team' — Here are 8 big issues on which they totally disagree. October 5. <https://www.businessinsider.com/here-are-8-issues-on-which-trump-and-tillerson-totally-disagree-2017-10>.
- Lapsley, Daniel K., and Paul C. Stey (2011). "Id, Ego, and Superego." Encyclopedia of Human Behavior, 2nd Edition. Ramachandran VS (ed): Elsevier 1-9.
- Lee, Kibeom, and Michael C. Ashton (2010). "Psychometric Properties of the HEXACO Personality Inventory." Multivariate behavioral research 39 (2): 329-358. doi:10.1207/s15327906mbr3902_8.
- Lopez, German (2016). Don't believe Donald Trump has incited violence at rallies? March 12. <https://www.vox.com/2016/3/12/11211846/donald-trump-violence-rallies>.
- Mahler, Jonathan (2018). How One Conservative Think Tank Is Stocking Trump's Government. June 20. <https://www.nytimes.com/2018/06/20/magazine/trump-government-heritage-foundation-think-tank.html>.
- McAdams, Dan P (2016). The Mind of Donald Trump. June 05. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/06/the-mind-of-donald-trump/480771/>.
- Mehta, Aaron (2018). One nuclear treaty is dead. Is New START next? October 23. <https://www.defensenews.com/pentagon/2018/10/23/one-nuclear-treaty-is-dead-is-new-start-next/>.
- Micklethwait, John (2018). Trump Threatens to Pull U.S. Out of WTO If It Doesn't 'Shape Up'. August 31.

- <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-08-30/trump-says-he-will-pull-u-s-out-of-wto-if-they-don-t-shape-up>.
- O'Sullivan, Mike (2017). Pence Carving a Role as Presidential Envoy. December 31. <https://www.voanews.com/a/pence-role-presidential-envoy/4186257.html>.
- Pavgi, Kedar (2011). Rick Perry's Foreign Policy Governor of Texas. November 17. <https://foreignpolicy.com/2011/11/17/rick-perrys-foreign-policy/>.
- Pillar, Paul R (2018). Where Does Mike Pompeo Stand on the Issues? Too Close to Trump. March 13. <https://www.nytimes.com/2018/03/13/opinion/mike-pompeo-issues-trump.html>.
- Rogin, Josh (2017). Commentary: Mike Pence is quietly becoming a foreign policy power player. March 6. <https://www.chicagotribune.com/news/opinion/commentary/ct-mike-pence-foreign-policy-president-20170306-story.html>.
- Sanger, David E., and Steven Erlanger (2018). Trump Is Expected to Leave Iran Deal, Allies Say. May 7. <https://www.nytimes.com/2018/05/07/us/politics/trump-announce-withdraw-us-iran-deal.html>.
- Scherer, Michael, Josh Dawsey, and Ana Narayanswamy (2018). Pence turns VP's office into gateway for lobbyists to influence the Trump administration. June 15. https://www.washingtonpost.com/politics/pence-turns-vps-office-into-gateway-for-lobbyists-to-influence-the-trump-administration/2018/06/14/75675bfa-6424-11e8-a69c-b944de66d9e7_story.html?utm_term=.3c982d746684.
- Seligman, Lara (2018). The Incredible Shrinking Defense Secretary. August 27. <https://foreignpolicy.com/2018/08/27/the-incredible-shrinking-defense-secretary-james-mattis-jim-trump-pentagon/>.
- Shephard, Alex (2017). The D.C. Think Tank Behind Donald Trump. February 22. <https://newrepublic.com/article/140271/dc-think-tank-behind-donald-trump>.
- The Gaurdian (2018). Trump pulls US out of UN postal scheme on China price concerns. October 17. <https://www.theguardian.com/us-ews/2018/oct/17/trump-universal-postal-union-withdraw-foreign-postal-rates>.
- The Hritage Foundation (2016). Mandate for Leadership: A Comprehensive Policy Agenda for a New Administration. August 26.

- <https://www.heritage.org/budget-and-spending/report/mandate-leadership-comprehensive-policy-agenda-new-administration>.
- Trump, Donald (2015). Donald Trump: Amateur hour with the Iran nuclear deal. September 8.
<https://www.usatoday.com/story/opinion/2015/09/08/donald-trump-amateur-hour-iran-nuclear-deal-column/71884090/>.
- Visser, Beth A., Angela S. Book, and Anthony A. Volk (2017). "Is Hillary dishonest and Donald narcissistic? A HEXACO analysis of the presidential candidates' public personas." *Personality and Individual Differences* 106: 281-286. doi:10.1016/j.paid.2016.10.053.
- Watkins, Eli (2017). CIA chief signals desire for regime change in North Korea. July 21. <https://edition.cnn.com/2017/07/20/politics/cia-mike-pompeo-north-korea/index.html>.
- Wintour, Patrick (2017). Donald Trump pulls US out of UN global compact on migration. December 3.
<https://www.theguardian.com/world/2017/dec/03/donald-trump-pulls-us-out-of-un-global-compact-on-migration>.
- Wolf, Reinhard (2017). "Donald Trump's Status-Driven Foreign Policy." *Survival Global Politics and Strategy* 59 (5): 99-115.
doi:10.1080/00396338.2017.1375260.
- Zandee, Dick (2018). NATO in the Trump era: surviving the crisis. Brief Essay, Clingendael: Clingendael – the Netherlands Institute of International Relations, 1-5.
- Zarate, Juan C (2018). *Treasury's War: The Unleashing of a New Era of Financial Warfare*. New York: PublicAffairs.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی